

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

MĂSURI ECONOMICE ȘI SOCIALE
APPLICATE LA ÎNCHIDEREA MINELOR DE CĂRBUNE
ÎN STATE MEMBRE UE ȘI MAREA BRITANIE

MARTIE 2021

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu, consilier parlamentar

Sinteza documentară poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

C U P R I N S

INTRODUCERE.....	4
BULGARIA.....	5
CEHIA.....	6
GERMANIA.....	9
MAREA BRITANIE.....	13
POLONIA.....	14
SLOVACIA.....	17
SPANIA.....	20
BIBLIOGRAFIE.....	22

INTRODUCERE

Planul de închidere a minelor se dovedește a fi unul deosebit de complex la nivelul oricărui stat, fiind mai mult decât o simplă punere în practică a unui proiect. Orizontul de planificare în ceea ce privește închiderile de mine cuprinde câteva decenii, fiind necesari diverși parametri elaborați și interconectați la nivel social, economic și de mediu, parametri care se pot modifica în timp.

Închiderea minelor are repercusiuni majore asupra comunităților locale, pentru că adesea mina este singura activitate dintr-o zonă, la nivel economic, fiind un furnizor important de venituri și servicii sociale pentru comunitatea locală. În același timp, închiderea minelor reprezintă un risc major în ceea ce privește managementul mediului, șomajul și continuarea furnizării unor servicii cum sunt apa curentă, energia electrică și serviciile de sănătate. Sectorul minier are în general nevoie de subvenții majore, sumele necesare reprezentând un procent foarte mare din bugetul de stat, închiderea minelor fiind o dificultate de ordin social atât pentru mineri, cât și pentru întreaga comunitate locală.

Închiderea minelor la nivel global relevă o serie aspecte semnificative:

1. planificarea activităților trebuie să se realizeze pentru cel puțin un deceniu

Studiile care conțin exemple de închideri ale minelor relevă faptul că acestea se închid adesea cu prea puține măsuri concrete, întotdeauna existând crize inerente la diferite niveluri sau schimbări bruște ale politicilor companiei, fără a lăsa timp pentru planificarea corectă a măsurilor care se impun în asemenea situații. Închiderea bruscă a minelor poate însemna că factorii economici, societali și de infrastructură nu sunt abordați suficient.

Experții consideră că un orizont de planificare de doar câțiva ani nu este suficient. Unele dintre cele mai reușite cazuri descrise în literatură aveau orizonturi de planificare de cel puțin un deceniu. Atikokan în Canada și Matlosana în Africa de Sud sunt două exemple, iar succesul în acest context a însemnat că, de-a lungul timpului, în aceste locuri s-au dezvoltat alte posibilități de ocupare a forței de muncă și de activitate economică. În urma închiderilor minelor, relativ puțini oameni au părăsit regiunea.

O tranziție reușită înseamnă că regiunea minieră a devenit mai echitabilă din punct de vedere social și economic după închiderea minei.

2. luarea în considerare a tuturor celor afectați

Închiderea minelor are un impact socio-economic deosebit asupra grupurilor sociale, unul dintre cele mai afectate grupuri fiind minerii, dar trebuie ținut cont de faptul că și alți lucrători își pierd locurile de muncă.

Politicile sociale, cum ar fi sistemele de compensare și pensionare anticipată, sunt importante în gestionarea închiderilor minelor, dar nu sunt suficiente. Este necesară o gamă mai largă de politici pentru a încuraja dezvoltarea economică regională. Acest lucru se datorează faptului că, în timp ce minerii depind de mină, situația este aproape identică pentru întreaga localitate. Multe întreprinderi mici se

Închid împreună cu minele, iar un oraș își poate pierde aproape toată activitatea sa economică. Mulți locuitori pleacă, iar cei care rămân sunt persoanele în vârstă, precum și unii tineri, în ciuda faptului că nu dispun de multe perspective de muncă.

Acest lucru este valabil mai ales în țările în curs de dezvoltare în care minele tind să se afle în regiuni izolate în care toate infrastructurile sunt legate de minerit - direct sau indirect - iar lanțurile de aprovizionare sunt locale.

BULGARIA

Unul dintre studiile experților bulgari acoperă Regiunea de Planificare Sud-Vest, respectiv districtele Pernik, Kyustendil, Blagoevgrad și Sofia-district (nivelul NUTS II fără orașul Sofia). Domeniul de aplicare sectorial al analizei este industria energetică și a cărbunelui, a cărei concentrare teritorială este situată în principal în municipalitățile Bobov Dol (câmpul Bobovdol) și Pernik (câmpul Pernik), precum și deja zonele care nu mai sunt operaționale Simitli (câmpul Pirin) și Gotse Delchev (mina Kanina).

Din perspectivă energetică, rezervele totale de cărbune din Bulgaria au fost estimate a fi mici. Situația demografică din regiunea de sud-vest a Bulgariei are o performanță ușor mai bună față de cea care se regăsește în celelalte 5 regiuni ale țării, dar acest lucru nu se aplică marilor regiuni de cărbune de pe teritoriul său. De exemplu, în districtul Kyustendil, unde se află câmpul de cărbune Bobovdol, populația a scăzut cu 40% în mai puțin de două decenii.

Caracteristicile naturale ale sud-vestului Bulgariei sunt o condiție prealabilă pentru un viitor durabil. Există peste 150 de zone protejate de toate tipurile, inclusiv două dintre cele trei parcuri naționale ale țării: Parcul Rila și Parcul Pirin (sub protecția UNESCO). Aceste condiții favorizează dezvoltarea diverselor forme de turism, agricultură ecologică, creșterea animalelor ecologice, silvicultură durabilă și pescuit, respectând în același timp cerința ca activitățile economice să fie compatibile cu conservarea speciilor valoroase, a habitatelor și a naturii în general. Acest fapt trebuie luat în considerare atunci când se decide asupra investițiilor în activități economice alternative din regiune.

Studiul tranziției regiunilor miniere de cărbune din sud-vestul Bulgariei este coordonat de diferite instituții și organizații afectate de problemele tranziției din regiune, inclusiv autoritățile locale și regionale, sindicatele, întreprinderile, instituțiile naționale și organizațiile neguvernamentale.

Oportunitățile de dezvoltare economică acoperă trei scenarii, după cum urmează:

- primul scenariu de menținere a status quo-ului este extrem de insuficient pentru a produce schimbări în situația socio-economică a regiunii, tendințele demografice și climatul investițional. Se poate considera că va conduce la o închidere neplanificată totală a minelor de cărbune în forma sa actuală, care nu îndeplinește obiectivele unei tranziții corecte către o economie care să posede o energie curată.

- al doilea scenariu bazat pe oportunitățile și avantajele interne ale regiunii și prevede transformarea economică și teritorială. Această transformare trebuie să

depășească extracția și arderea cărbunelui, dar în același timp ar trebui să păstreze economia regională. Acest lucru se apropie de obiectivele tranziției juste.

- al treilea scenariu de "modernizare creativă" cu participarea investitorilor străini este cel mai favorabil pentru regiunea de sud-vest a Bulgariei. Scenariul prevede o transformare economică și teritorială completă, depășirea tendințelor demografice negative și stabilirea unui climat de investiții favorabil - factori care pot duce la realizarea unei tranziții corecte.

În 2019, Comisia Europeană a lansat proceduri de infrigement împotriva Bulgariei pentru neaplicarea Directivei privind deșeurile miniere. Procedurile investighează neaplicarea anumitor măsuri și acțiuni care ar trebui întreprinse în caz de accidente și furnizarea de informații publice cu privire la instalațiile miniere de deșeuri.

Trebuie menționată opoziția comunității locale împotriva proiectelor miniere, în ultimii 10 ani, o serie de inițiative ale cetățenilor au condus la respingerea unor proiecte miniere și de carieră. Ceea ce este de menționat este faptul că în Bulgaria nu există prea multe preocupări privind închiderea minelor de cărbune.

CEHIA

În 1991, guvernul a impus așa-numitele limite teritoriale de mediu în șase zone miniere în bazinul de lignit al Boemiei de Nord, fiind stabilite valori limită de poluare a aerului în bazinele din regiunile Chomutov, Most, Teplice, Ustí nad Labem și Louny, aria gestionată fiind de 591 km², cuprinzând 34 de sate și 8 orașe. Limitele au fost stabilite ca o garanție pentru zonele locuite pentru a nu fi demolate și mutate, pentru a face loc activității miniere și pentru îmbunătățirea calității mediului în aceste regiuni.

În anul 2012, parlamentul ceh a adoptat un amendament la Legea minelor care a înlăturat dreptul de expropriere a proprietății private în scopuri miniere, în urma campaniei intense a Greenpeace, ONG-urilor și guvernelor locale din regiunile afectate prin exploatarea cărbunelui. Prin urmare, a devenit foarte dificil pentru operatorii minieri să extindă activitățile pe terenuri deja ocupate, cu excepția cazului în care proprietarii renunță voluntar la drepturile lor.

O problemă comună a tuturor regiunilor miniere este că PIB-ul este mai mic decât media țării și rata creșterii economice este mai lentă decât în alte regiuni. Regiunile miniere sunt, de asemenea, mai puțin atractive pentru o viață normală și nu oferă suficiente oportunități de muncă pentru tineri și lucrători calificați. În timp ce PIB-ul țării pe cap de locuitor a atins 80% din media UE-28 în 2013, acesta era de doar 70% în Moravia de Nord și aproximativ 60% în Boemia de Nord.

Cadrul strategic guvernamental pentru regiunile miniere cuprinde șapte piloni, care sunt comuni pentru toți cei implicați, recunoscând afacerile, inovația și stabilizarea socială ca fiind elemente centrale ale tranziției. Printre pilonii săi se numără cercetarea și dezvoltarea, o forță de muncă bine dezvoltată, o infrastructură de înaltă calitate, precum și un mediu care este atractiv pentru oameni.

Crearea cadrului strategic și a planurilor de acțiune ulterioare reprezintă un pas în direcția corectă pentru a pregăti regiunile pentru eliminarea treptată a cărbunelui. Cu toate acestea, există unele deficiențe semnificative:

- Guvernul nu menționează un termen explicit pentru eliminarea treptată a cărbunelui. Prin urmare, stimulentele pentru a restructura economia regională și a o face mai puțin dependentă de cărbune nu sunt importante;
- cadrul strategic existent nu oferă o schemă cuprinzătoare de sprijinire a surselor de energie regenerabile și în ceea ce privește combaterea poluării aerului;
- nu există un proces structurat de planificare a participării publice la discuții.

Cel mai mare factor care contribuie la calitatea insuficientă a muncii în zonele miniere este concentrarea socială a persoanelor defavorizate și a comunităților marginalizate. Astfel, un procent important al gospodăriilor din Ustecky trăiesc sub limita venitului de subzistență și rata de constrângeri este cea mai mare din Cehia. Aproximativ 18,08% din populația regiunii au fost în proceduri de executare în anul 2017. Situația socială și compoziția populației a provocat o retragere prematură a elevilor de la școlile elementare și, de asemenea, nu există interes pentru învățământul superior.

Situația socială din toate regiunile miniere ale Cehiei a fost agravată de migrația internă, regiunea cehă în care populația a scăzut cel mai mult în ultimii 15 ani fiind Moravia-Silezia (40.090 persoane) urmată de Ustecky (20.000 de persoane).

O serie de structuri locale și de ONG-uri au propus mai multe inițiative și au adus câteva soluții realiste pentru regiune. "Centrul de inovare din regiunea Usti" a fost înființat în 2015 pentru a promova schimbări pozitive și pentru o competitivitate sporită în întreaga regiune Usti prin noi activități și inovație: platforma "Re-vize Ústí" - în domenii problematice precum transportul, șomajul și mediul; proiectul "Místa zblízka", care susține dezvoltarea regională, oferă asistență pentru acordarea de subvenții, iar Centrul privat Unipetrol pentru cercetare și educație desfășoară activități specifice pentru dezvoltarea de tehnologii regenerabile și de mediu, fiind implicat într-o serie de programe internaționale printre care se numără și proiecte finanțate prin programul "Orizont 2020". De exemplu, Centrul a sprijinit implementarea a 32 de proiecte "start-up", care au condus la crearea a 150 de noi locuri de muncă în regiune.

Municipalitățile au recurs la găsirea de soluții inovatoare pentru restructurarea economiei regiunii. De exemplu, prefectura din regiunea Ústecký a încercat să restabilească locuri care erau cândva tradiționale în oraș, invitând studenții de la arhitectură să creeze un plan pentru găsirea de spații de lucru diferitelor întreprinderi mici.

Programul național "Re:Start", cadrul strategic pentru restructurare economică, adoptat în anul 2016, definește șapte piloni fundamentali:

- afaceri și inovație;
- investiții directe;
- cercetare și dezvoltare;
- resurse umane și stabilizare socială;
- mediu;
- infrastructură și autorități publice;

- implementare de proiecte.

Potrivit experților, problemele economice sunt și rezultatul distribuirii inegale a resurselor financiare. În general, fondurile bugetare sunt alocate minelor private și nu pentru problemele economice ale regiunilor. Forța de muncă existentă nu este atrasă de către regiunile miniere, iar investitorii nu consideră atractive aceste zone.

Cadrul strategic pentru restructurarea economică se bazează pe mai multe ipoteze-cheie:

- regiunile afectate structural au o gamă largă de probleme vechi (zonele întinse alocate mineritului au deteriorat unele componente ale naturii sau mediului și au cauzat perturbări ale structurilor urbane) sau există moșteniri de origine trecută (de exemplu, compoziția socială a populației, concentrarea localităților excluse, aflusul de persoane excluse social) care trebuie abordate. Statul are o responsabilitate considerabilă pentru rezolvarea acestor probleme, care trebuie să aducă o contribuție semnificativă la îndepărtarea zonelor deteriorate și, dacă este posibil, să le folosească pentru dezvoltare ulterioară (de exemplu, zonele recuperate după exploatare).

- regiunile afectate structural trebuie să se transforme, să se dezvolte, să găsească și să valorifice noi oportunități prin propriile eforturi. Prin urmare, succesul unei strategii necesită ca jucătorii locali, inclusiv companiile private și organizațiile non-profit să caute în mod activ schimbarea;

- transformarea economică a regiunilor afectate structural întâmpină, de asemenea, bariere sistemice, care sunt regăsite la nivelul întregii țări, dar care sunt mai importante în regiunile afectate structural decât cele existente în alte regiuni. Legislația și practica actuală nu abordează suficient aceste probleme, firmele nefiind susținute pentru a putea să reducă șomajul sau să contribuie la conversia profesională a celor care au lucrat în mine.

Principalele ținte ale autorităților locale urmăresc:

- îmbunătățirea imaginii regiunii, făcând-o mai atractivă pentru investitori;
- eliminarea treptată a cărbunelui;
- revitalizarea și creșterea potențialului de a găzdui noi industrii;
- dezvoltarea industriei turistice;
- îmbunătățirea transportului.

Cadrul strategic propune o serie de măsuri cea mai importantă fiind reducerea de impozite pentru antreprenori. La aceasta se adaugă revitalizarea zonelor industriale dezafectate, dar greul implementării este în sarcina autorităților locale, care nu au însă fonduri suficiente în acest scop. Întreaga economie cehă este puternic dependentă de exporturi și, prin urmare, companiile au o problemă cu intrarea pe piețele externe. În plus, IMM-urile se confruntă cu o serie de bariere în calea propriei internaționalizări a activității, în special cu distanța geografică și culturală în creștere a piețelor țintă față de Republica Cehă, iar micile afaceri au probleme în furnizarea de servicii pe piețele îndepărtate.

Economia cehă, și cu atât mai mult regiunile defavorizate din punct de vedere structural, au puține companii care modelează piața. Pentru a atinge obiectivul este necesar să se mărească disponibilitatea informațiilor strategice despre piețele țintă, să se cunoască tendințele și preferințele piețelor externe, să se utilizeze metode eficiente

de gestionare a expansiunii pe piețele externe, inclusiv a comerțului, este necesară crearea de birouri de vânzare partajate, centre de servicii și canale de distribuție. Toate acestea necesită fonduri pe care multe dintre entitățile economice din Cehia nu le au.

Programul inițiat de una dintre băncile Cehiei este împărțit în patru etape:

- 1) identificarea și evaluarea nevoilor și a fazelor ciclului de activitate al companiilor care sunt dispuse să participe la acest program;
- 2) analiza abilității inovatoare și de dezvoltare tehnologică a companiei;
- 3) faza de planificare, respectiv pregătirea planurilor pentru piață sau pentru dezvoltarea proiectelor tehnologice;
- 4) sprijinirea companiilor cu implementarea proiectelor lor prin sprijin personalizat folosind diverse servicii în domeniul calificărilor, consultanță, networking sau finanțare.

Înființarea de companii poate fi susținută în mod semnificativ în regiunile afectate prin intermediul fondurilor regionale. Un exemplu poate fi Programul de subvenționare din regiunea Moraviei de Sud pentru antreprenorii debutanți sau Programul pentru sprijinirea start-up-urilor. Dintre instrumentele de împrumut, se poate aminti programul Zlín - un program de împrumut regional sau microcredit pentru IMM-uri. Voucherul pentru afaceri, oferit ca un instrument nou, reprezintă o micro-subvenție nerambursabilă, condiționată de implementarea activităților de afaceri inovatoare.

Infrastructura pro-business reprezintă o rețea de bază pentru asistența la pornirea afacerilor în toate regiunile, care include, de exemplu, puncte de informare pentru antreprenori, centre de inovare, centre de consiliere a afacerilor, hub-uri de afaceri. Acestea din urmă oferă spații de birouri, spații administrative și de producție ușoară, inclusiv accesul la anumite servicii (administrație, consiliere juridică, consultanță fiscală, informații despre ofertă, sprijin financiar, cooperare internațională).

O altă condiție, în special pentru IMM-uri, este legată de capacitatea de cunoaștere tehnică și tehnologică, precum și de capacitatea de a inova. Sectorul academic asigură un anumit nivel de "aprovizionare" cu inovații tehnologice pentru economie. Cu toate acestea, oferta nu satisface pe deplin ambele părți, existând o serie de rezerve și motive pentru care cooperarea reciprocă este dificilă.

Este necesară sprijinirea financiară a celor peste 40 de centre regionale de cercetare și dezvoltare și a celor 8 centre europene de excelență, care au fost înființate în perioada 2007-2013. Temele comune sunt relevante pentru mediu (inclusiv problemele legate de alimentarea cu apă), remedierea problemelor existente (recuperare, revitalizare, resocializare), tehnologia inteligentă și ecologică, inclusiv utilizarea de energie geotermală, sprijinirea transformării digitale în sectoarele tradiționale (energie, inginerie minieră, chimie și industria sticlei), dezvoltarea zonelor de creștere cu potențial transversal, piața IT, industria creativă, nanotehnologie, etc.

GERMANIA

Planificarea închiderii minelor este o parte integrantă a procedurii de autorizare a funcționării lor. Înainte de a începe extracția de minerale, operatorul trebuie să precizeze în planul său operațional măsurile necesare pentru refacerea suprafeței.

Dacă aceste măsuri nu sunt suficiente, autoritatea pentru minerit poate aproba extragerea mineralelor doar cu anumite precauții.

Suprafața afectată trebuie reabilitată de îndată ce lucrările de extracție permit acest lucru. Reabilitarea nu înseamnă neapărat readucerea suprafeței la starea sa inițială. Dacă utilizarea ulterioară propusă este crearea unui depozit de deșeuri, obligațiile sunt îndeplinite prin formarea cavității necesare și asigurarea siguranței. În ceea ce privește infrastructura, drumurile și alte conexiuni de trafic eliminate de activitățile miniere nu pot fi reconstruite în același loc, măsurile necesare trebuind integrate într-un pachet de ansamblu pentru recuperarea zonei în conformitate cu planurile relevante de utilizare a terenului.

Măsurile de organizare pentru planificarea închiderii minelor, inclusiv terenurile de utilizare, reabilitarea șantierului, siguranța acestuia, scoaterea din funcțiune a utilajelor, depozitele de deșeuri și iazurile de steril, managementul apelor, amenajarea infrastructurii în afara amplasamentului, programele socio-economice comunitare sunt prezentate în Legea minieră federală și în planurile operaționale individuale.

Conversia vechilor situri industriale de exploatare a cărbunelui și reutilizarea acestora pentru noi activități economice au fost provocatoare din diverse motive: pe de o parte, utilizarea viitoare a zonei (poluarea solului și a apei, puțurile miniere, infrastructura depășită) necesită un nivel ridicat investiții pentru conversia site-ului, companiile miniere nefiind interesate să gestioneze terenurile, chiar dacă nu le mai folosesc, pentru a amâna sau evita costurile de restaurare, pe de altă parte, titularii terenurilor nu au niciun interes în comercializarea acestora, noile companii din regiune putând crește concurența în ceea ce privește munca calificată. În valea Ruhrului, acești factori s-au dovedit a fi o barieră majoră.

În ciuda programelor masive de sprijinire a foștilor angajați pentru diversificarea economică, inițial doar câteva noi întreprinderi s-au putut stabili în zona Ruhr. Prin urmare au fost înființate noi instituții publice, un fond imobiliar al zonei Ruhr și o societate de dezvoltare a statului care au cumpărat și restaurat fostele situri industriale. Acest lucru a fost posibil doar printr-un nivel ridicat de implicare a localnicilor și a colaborării dintre guvernele regionale și sectorul privat. Peste 120 de proiecte au fost implementate între 1989 și 1999, sprijinite de investiții cu un volum de circa 4,4 miliarde euro, din care două treimi din bugetul public.

Proiectele au inclus măsuri pentru implementarea unui sistem de canalizare subteran, îmbunătățirea calității apei și construcția de noi spații de locuit pentru cetățeni. Atractivitatea culturală și turistică a regiunii a fost sporită prin transformarea fostelor situri industriale în repere turistice, păstrând istoria cărbunelui din regiune. În plus, au fost create 17 centre tehnologice, iar daunele miniere au fost pe cât posibil remediate.

Cu o viziune pe termen scurt, programul în sine a reușit crearea doar a câtorva locuri de muncă noi, dar se recunoaște în general că a crescut atractivitatea regiunii - atât pentru companii, cât și pentru lucrătorii calificați.

O provocare a fost structura policentrică a regiunii Ruhr - zona fiind formată din multe orașe de dimensiuni medii, care parțial sunt în concurență între ele. Pe de altă

parte, acestea își cunosc provocările și potențialele mai bine decât guvernele regionale. Prin urmare, strategiile de dezvoltare regională ulterioare au cuprins atât înființarea unei agenții de planificare regională, care are un mandat special pentru zona Ruhr, cât și delegarea planificării către entitățile municipale sau includerea lor în procesele de planificare strategică. Prin programe specifice, cetățenii au putut participa la ateliere de lucru în care au fost dezvoltate și discutate idei pentru proiectele de dezvoltare locală. În general, s-a recunoscut că elementele de proiectare participativă a sporit acceptarea măsurilor și le-a îmbunătățit utilitatea către locuitorii regiunii.

Regiunea minieră a lignitului din Renania a atras multe industrii consumatoare de energie, care astăzi asigură peste 90.000 de locuri de muncă - mai mult de 10% din angajații din regiune lucrând în acest sector. Municipality-urile, asociațiile de afaceri din regiune, sindicatele din industria minieră, industria chimică și energie și-au unit forțele și au devenit acționarii unei agenții de dezvoltare regională nou înființate. Din 2014, agenția este activă în crearea unei viziuni comune și a unei strategii de dezvoltare pentru regiune. Aceasta a organizat concursuri de idei, evenimente în rețea și a efectuat studii asupra perspectivelor viitoare ale ramurilor specifice industriei.

Un exemplu edificator este acela că a fost început un proces de dezvoltare a ideilor de conversie a site-ului pentru marile centrale electrice. Diversele părți interesate din regiune au început să dezvolte idei despre modul în care infrastructura existentă ar putea fi folosit în alte scopuri. O condiție prealabilă pentru succesul Agenției a fost acela că a primit sprijin financiar din fondurile structurale ale UE.

În ultimii ani, percepția publică asupra cărbunelui s-a modificat. Cu toate acestea, agenția de rețea (Bundesnetzagentur) acoperă o capacitate totală de 12,2 GW. Un număr de 19 centrale (2,9 GW) din cele 69 de centrale alimentate pe bază de cărbune nu pot fi închise din motive de securitate, până la finalul anului 2023, subliniind astfel importanța centralelor electrice pe cărbune.

Guvernul a abordat problema cărbunelui prin crearea unei Comisii pentru creștere, schimbări structurale și ocupare a forței de muncă, cunoscută sub denumirea de Comisia cărbunelui. Comisia a fost formată din 24 de reprezentanți ai industriei, sindicatelor, ONG-urilor de mediu, oamenilor de știință din domeniul climei și dezvoltării regiunilor. Aproximativ o treime din membrii comisiei pot fi grupați într-o alianță "pro-cărbune", fiind formată din reprezentanți a căror prioritate este aceea de a asigura fonduri suficiente pentru schimbarea structurală în curs. O altă treime formează o alianță "pro-climă" a ONG-urilor, a oamenilor de știință din domeniul climei și a reprezentanților localnicilor care fac presiuni pentru o eliminare rapidă a cărbunelui. Comisia dispune de un buget semnificativ pentru eliminarea emisiilor de CO₂ din sectorul cărbunelui până în 2035-2038.

Concluziile experților relevă faptul că:

- scăderea populației a putut fi stabilizată;

După mulți ani de scădere a numărului de locuitori, populația a rămas la un nivel relativ constant din 2011. În subregiunile din zona Ruhr numărul de locuitori crește ușor (Dortmund, Essen).

-
- zona Ruhr înregistrează din nou câștiguri migratorii;

Începând cu anul 2010, zona Ruhr a înregistrat un spor în materie de migrație. Regiunea metropolitană a devenit deosebit de atractivă pentru cetățenii străini, această dezvoltare oferind oportunitatea de dezvoltare a potențialului lucrătorilor calificați și o strategie multiculturală orientată activ spre schimbări demografice.

- există un proces de recuperare economică continuă;

Alături de creșterea din sectorul serviciilor, industria manufacturieră are din nou o valoare adăugată brută pozitivă de dezvoltare. În ultimii ani, dinamica creșterii economice și a producției industriale este văzută ca un semnal pozitiv pentru evaluarea procesului de recuperare economică.

- dezvoltarea nucleelor economice individuale cu specializare ridicată și vizibilitate internațională;

Are loc o dezvoltare accentuată a industriei de construcții metalice, industriei chimice, industriei constructoare de mașini și a celei energetice. Creșteri vizibile la nivel național pot fi regăsite și în logistică și în industria de sănătate.

- are loc creșterea calificării angajaților companiilor;

Un aspect pozitiv este faptul că în zona Ruhr crește proporția absolvenților de liceu și facultate. Finanțarea start-up-urilor a crescut odată cu dezvoltarea centrelor de inovare și tehnologie, fiind dezvoltate și serviciile de consultanță corespunzătoare.

- a avut loc o reformă educațională semnificativă;

Efectele asupra ocupării forței de muncă pe care le produce sectorul științific sunt de o importanță considerabilă pentru piața regională a muncii.

- o bună gestionare a infrastructurii în zonele de comunicare și transport;

Dacă densitatea foarte mare a populației creează o presiune enormă în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii, regiunea are o acoperire bună în ceea ce privește transportul de orice tip.

De la nivel federal sunt recomandate următoarele măsuri:

- *continuarea schimbărilor structurale în direcția unei societăți a cunoașterii;*

Procesul de reînnoire și continuare a creșterii în regiunile mai slabe din punct de vedere economic trebuie să se realizeze prin inovare și înființarea de companii. Rețeaua de știință, afaceri și tehnologii trebuie să deschidă calea către piețele viitoare, subiectele de inovare reprezentând interfețele dintre industrii. Conexiunea interdisciplinară a entităților din diferite industrii deține potențialul pentru noi impulsuri în companiile de inovare de dimensiuni diferite (așa-numita abordare a inovației încrucișate).

Cooperarea trans-departamentală este necesară, în plus, față de structurile existente, pentru fuziuni flexibile și limitate în timp între companii din diferite industrii și parteneri din știință. Această fuziune limitată în timp într-o singură echipă ar putea permite să se realizeze schimbul de informații despre anumite subiecte tehnice relevante din punct de vedere strategic, schemele de dezvoltare economică locală putând fi utilizate în acest sens.

- *controlul schimbărilor digitale;*

Digitalizarea a pătruns în toate domeniile de muncă și tehnologie. Acest lucru determină schimbări și inovații importante, uneori perturbatoare, care reprezintă oportunități economice. Dar acest lucru necesită și un sprijin activ, de exemplu în domeniul securității IT, regiunile utilizând deja digitalizarea potențialului economic. Sunt necesare măsuri care, la diferite niveluri, să conducă la o adevărată schimbare digitală în economie și societate. Aceasta este reprezentată de incluziunea digitală a celor mai largi părți ale populației, un aspect important fiind reprezentat de educație și de o infrastructură digitală corespunzător dezvoltată. Există structuri de finanțare durabile pentru investiții în economia digitală și start-up-uri digitale, precum și o bună pregătire a persoanelor cu abilități digitale. Doar angajații bine calificați și cu calificări IT disponibile pe piața muncii vor reprezenta potențialul de creștere al economiei digitale. Nu în ultimul rând, este utilă o interconectare mai strânsă a afacerilor și a științei în domeniul economiei digitale, precum și oportunitatea de a genera inovații "la fața locului". În special, trebuie utilizată cooperarea trans-disciplinară foarte promițătoare, pentru a exploata potențialele de inovare din sectorul IT și în alte domenii economice (de exemplu, sănătate sau mobilitate).

- *securizarea infrastructurii;*

Scopul este acela de a lua măsuri specifice și de a investi în infrastructură pentru a se asigura locuri de muncă și creștere economică. O infrastructură performantă stă la baza mobilității, producției, exportului și logisticii. Din cauza depreciilor fizice și morale sunt necesare investiții continue în infrastructură. Este necesară dezvoltarea și implementarea practică a soluțiilor digitale care să fie susținute în sectorul infrastructurii prin sprijin financiar. Acest lucru ar însemna că infrastructurile actuale trebuie optimizate și proiectate eficient.

În plus, în regiune sunt numeroase zone industriale neutilizate, care sunt supuse unor restricții. Revitalizarea renovării zonelor industriale neutilizate - ca o condiție prealabilă pentru amenajarea și extinderea clădirilor existente - contribuie la crearea de locuri de muncă. În contextul efectelor economice și ecologice trebuie să se examineze dacă guvernul federal poate oferi un sprijin mai mare zonelor industriale sau siturilor industriale dezafectate.

Cu o dezvoltare urbană integrată, politica și finanțarea dezvoltării urbane, care se regăsesc în responsabilitatea regiunilor, pot reprezenta provocări pentru îmbunătățirea atractivității și calității vieții cetățenilor. O astfel de politică ar trebui să se concentreze asupra dezvoltării cadrului vecinătății și al societății urbane care sunt atractive pentru specialiști calificați, fiind necesare eforturi pentru a găsi noi modalități de a schimba structura zonelor prin proiecte importante, finanțate de toți actorii implicați.

MAREA BRITANIE

Marea Britanie și-a încheiat, practic, politica de eliminare a producției și utilizării cărbunelui, acest lucru fiind considerat un fapt deosebit de important pentru o economie care se baza în mod covârșitor pe cărbune. Această transformare a fost alimentată inițial de motive economice și de îngrijorări legate de mediu și schimbările climatice.

Până la mijlocul anilor 2010 nu a existat niciun angajament guvernamental de a elimina treptat cărbunele utilizat pentru producția de energie electrică. Din anul 2016, impactul declanșat de plata "taxei pe carbon" a înclinat economia spre utilizarea altor surse de producere a energiei electrice, în special gazul metan. S-a decis că vor mai rămâne în funcțiune, în rețea, câteva centrale electrice pe cărbune, pentru câțiva ani, pentru a contribui la satisfacerea cererii de vârf, dar din toate punctele de vedere Marea Britanie se află deja în era post-cărbune.

Această realizare nu a fost lipsită de probleme pentru zonele miniere de cărbune. Pierderile de locuri de muncă au fost gestionate printr-o combinație de concedieri și transferuri ale personalului care și-a desfășurat activitatea în aceste zone. Au fost oferite plăți de concediere, beneficii sociale și pensionarea anticipată de sprijin pentru personalul care și-a desfășurat activitatea în subteran.

Cea mai mare provocare pentru comunitățile miniere a fost înlocuirea locurilor de muncă pierdute. La nivel guvernamental au fost luate măsuri privind regenerarea zonelor afectate de închiderile minelor de cărbune, existând și rezultate pozitive, care au avut drept rezultat crearea de noi locuri de muncă. Cu toate acestea, există în continuare un dezechilibru în piața muncii, manifestată prin rate ridicate ale șomajului. Mai mult, acolo unde au fost create noi locuri de muncă, acestea au beneficiat de salarii mult reduse față de veniturile care se obțineau în industria minieră.

Principalele măsuri luate în zonele în care au fost închise exploatarea miniere pe bază de cărbune sunt:

- pentru alte industrii consumatoare de energie - compensarea prețului energiei electrice obținută din alte surse (taxa verde), acordarea de subvenții pentru instalarea de panouri solare, acordarea de compensații pentru activități de îmbunătățire a eficienței energetice, inclusiv pentru populația localităților afectate;
- plăți forfetare pentru mineri, acordate pentru o perioadă de 6-12 luni; beneficii acordate din fondul de șomaj, alte beneficii sociale acordate în special persoanelor aflate în incapacitate de muncă;
- cursuri gratuite de recalificare a forței de muncă care și-a desfășurat activitatea în mine (6-12 luni);
- acordarea de subvenții de sprijin pentru veniturile pierdute de autoritățile locale din impozitul pe proprietate, după închiderea minelor și centralelor electrice pe bază de cărbune;
- sprijin financiar guvernamental pentru proiecte comunitare, acordat din Fondul de regenerare a fostelor zone miniere;
- utilizarea de fonduri structurale ale UE pentru zonele miniere;
- aplicarea de taxe reduse pentru companiile care și-au diversificat modul de obținere a energiei electrice.

POLONIA

Producția de cărbune din Polonia a scăzut drastic începând cu anul 1990. Deși în anii '80, creșterea producției la un nivel de 300-320 milioane de tone a fost

considerată posibilă, în anul 2014 aceasta era de maxim 73 de milioane de tone. Totuși, Polonia rămâne unul dintre cei mai mari producători de cărbune, deși cota sa din producția mondială a scăzut de la 4,7% în 1990 la 1,2% în 2014.

Procesul de restructurare se confruntă cu mai multe probleme tehnice și geologice. Calitatea cărbunelui produs scade, iar adâncimea medie a minelor este în creștere. Ambii factori afectează negativ rentabilitatea minei. În plus, numărul lucrătorilor subterani pe lungimea unei galerii crește, ceea ce reprezintă un factor important ce vizează forța de muncă.

În primii ani ai transformării industriei miniere, gama de instrumente a fost foarte limitată. Primele instrumente sociale, introduse în 1993, au vizat concediul minerilor și indemnizația socială. "Concediul minerilor" a fost o formă de pensionare anticipată. Metoda a fost oferită angajaților care lucrau în subteran și urmau să fie concediați sau care au plecat din sistem din cauza închiderii minelor sau a altor structuri conexe. Pentru a fi eligibil pentru acest program, muncitorul trebuia să aibă mai puțin de trei ani până la pensie (vârstă sau vechimea în muncă), fiind plătit pentru o perioadă de 3 ani cu 50% din salariu, într-o singură plată în avans sau lunar. Al doilea instrument principal - indemnizația de bunăstare - a fost direcționată către minerii cu mai mult de trei ani până la vârsta de pensionare și a fost plătită doar pentru maximum doi ani, în rate lunare. Plata a fost similară, respectiv 50% din salariu, dacă beneficiarul și-a găsit un alt loc de muncă în perioada respectivă.

Programul de tranziție în sectorul minier a vizat și înghețarea angajărilor în primii 4 ani, recalificarea gratuită a șomerilor, precum și plata unei sume forfetare persoanelor care aveau o vechime de minim 5 ani în subteran.

Perioada care a urmat, în special după aderarea Poloniei la UE în 2004 nu a adus o îmbunătățire spectaculoasă a sectorului minier de cărbune. Lichidarea minelor neprofitabile s-a încheiat, reducerea forței de muncă a încetinit, iar conform legislației UE, subvenționarea sectorului s-a încheiat. De atunci, singurul ajutor de stat acceptabil a fost legat de finanțarea cheltuielilor de conservare a minelor. Din 2015, Polonia nu a avut nicio strategie oficială pentru sectorul cărbunelui.

Programele aplicabile până la acel moment au avut două aspecte importante:

- pentru prima dată, programul guvernamental de restructurare nu a fost o hotărâre de guvern, ci o lege specială a minelor adoptată de Parlament. Aceasta a specificat obiective, instrumentele de protecție socială, sursele și condițiile de finanțare a programului, precum și supravegherea implementării sale.

- programul a inclus priorități precum protecția mediului sau cooperarea cu alte regiuni miniere.

Un rol important în atenuarea consecințelor sociale ale închiderii minelor a revenit autorităților locale, care trebuiau să contribuie la crearea de noi locuri de muncă în regiune.

Finanțarea programului s-a dovedit a fi o povară considerabilă pentru bugetul de stat. Per ansamblu, costul reconversiei forței de muncă în cei cinci ani de aplicare a programului s-a ridicat la 5,4 miliarde PLN sau aproximativ 1,5 miliarde USD, un procent de 70% fiind finanțat de guvern, iar restul de 30% de către comunitățile locale și mineri.

Localitățile miniere au primit o serie de privilegii speciale menite să susțină crearea de noi locuri de muncă:

- cooperarea între mine și autorități - localitățile aveau dreptul să creeze o nouă întreprindere, în colaborare cu compania minieră, pentru a crea noi locuri de muncă în afara sectorului cărbunelui - un fel de parteneriat public-privat. Companiile miniere trebuiau să aducă în patrimoniul companiilor nou înființate o parte din imobilele pe care le-au deținut anterior, pe perioada desfășurării activității.

- achiziționarea de proprietăți - minele care au redus domeniul de activitate sau au intrat în lichidare au fost obligate să predea imobilele și terenurile pe care nu le mai foloseau. În afară de acestea, minele dispuneau și de unele facilități: hoteluri, complexe sportive, rezidențiale, grădinițe, etc.

Legea minelor a introdus o formă gratuită de proprietate, prin transferul de proprietate de la companii la localități, dar Legea fiscală, adoptată în 1997, a oferit companiilor miniere posibilitatea să preia din nou proprietatea activelor în schimbul remiterii datoriilor pe care le datorau localitățile. În același timp, companiile miniere au putut vinde proprietatea neutilizată pe piața liberă. Deciziile privind aceste opțiuni au diferit de la caz la caz și au depins în principal de rezultatul negocierilor dintre companii și localități.

- venituri fiscale suplimentare - localitățile miniere au obținut un procent important din impozitul pe venit, comparativ cu alte localități;

- împrumuturi preferențiale - localitățile miniere au putut solicita un împrumut preferențial de la guvern pentru creșterea activității economice în zonă. Împrumutul putea ajunge la 80% din investiția planificată.

Conform studiilor, regiunea Wałbrzych prezintă semne de redresare economică față de acum douăzeci de ani. În anul 2019, Wałbrzych NTS-3 (o unitate administrativă care include câteva municipalități) avea cea mai mare rată a șomajului în Silezia Inferioară și avea un nivel scăzut de dezvoltare economică, probleme sociale și o infrastructură precară. De asemenea, municipalitatea Wałbrzych are o serie de probleme geologice și de apă legate de minele subterane, precum și o rată a șomajului de 4,9% la sfârșitul anului 2019.

Wałbrzych a stabilit o serie de obiective climatice în 2018, inclusiv obiective de a deveni 100% zonă liberă de plastic de unică folosință și de a atinge o cotă de 80% de vehicule electrice. În 2018, Banca Europeană de Investiții a împrumutat orașului aproximativ 14 milioane de euro (16,54 milioane de dolari), prima tranșă a unui angajament totalizând până la 28 de milioane de euro (33,1 milioane de dolari). Aproximativ o treime din fonduri sunt destinate măsurilor de eficiență energetică, alte priorități incluzând îmbunătățirea infrastructurii, spații publice modernizate și mai multe locuințe sociale pentru personalul disponibilizat.

În ceea ce privește diversificarea economică pe termen lung, aceasta include instituții locale de sprijinire a afacerilor precum Fondul regional Wałbrzych și Agenția de dezvoltare locală, precum și proiecte precum INVEST-PARK pentru a atrage investiții externe.

Problemele cele mai importante identificate în timp:

- lipsa planificării proactive și a dialogului social - nu a existat nicio implicare substanțială a părților interesate înainte de închiderea minelor. Lipsa unei planificări proactive a tranziției a făcut ca închiderile minelor să fie dăunătoare, fiind urmate de decenii de provocări economice și sociale.

- lipsa protecțiilor pe termen scurt pentru lucrători - deși măsurile de diversificare economică pe termen mai lung au devenit mai vizibile în ultimii ani, lipsa sprijinului pe termen scurt pentru lucrători (cum ar fi pensionarea anticipată) a creat dificultăți economice semnificative la nivelul întregii zone în ultimii 20 de ani. În plus, măsurile de tranziție nu au fost bine adaptate forței de muncă locale: firmele din INVEST-PARK nu au fost obligate sau stimulate să angajeze sau să instruiască muncitori din industria de profil, iar programele de recalificare nu au ținut cont de problemele de sănătate care au împiedicat minerii să obțină noi locuri de muncă.

- capacitate locală limitată - structurile municipale nu au avut capacitatea, resursele și autoritatea de a gestiona singure transformarea economică, care a fost agravată de pierderea statutului administrativ al regiunii Wałbrzych și de scăderea veniturilor din impozitul pe venit. La rândul său, acest lucru a condus la reduceri substanțiale ale serviciilor publice și a nivelului investițiilor în infrastructură, ceea ce a făcut mai dificilă susținerea unei tranziții corecte și asumarea unui rol activ în inițiativele INVEST-PARK.

SLOVACIA

Închiderea minelor poate avea un impact semnificativ asupra ocupării forței de muncă în companiile miniere și în centralele electrice care utilizează cărbune intern, iar indirect în lanțurile de furnizori de bunuri și servicii. Prin urmare, sprijinul guvernamental pentru continuarea exploatarei cărbunelui protejează locurile de muncă, în acest context Ministerul economiei elaborând o serie de documente care au acoperit programele pentru crearea de noi locuri de muncă în regiunea Upper Nitra, de exemplu. Liderii regiunii Trenčín au stabilit că principala prioritate este aceea de a sprijini crearea și menținerea locurilor de muncă, precum și atragerea de noi investitori, precum și consolidarea industriilor tradiționale.

Planurile economice prevăd:

- utilizarea spațiilor libere pentru crearea de parcuri și zone industriale, ceea ce presupune o infrastructură mai bună în districtele vizate și construcția de autostrăzi;
- folosirea tradiției existente în domeniul ingineriei electrice și în producția de cauciuc și textile;
- crearea de centre logistice pentru biomasă;
- dezvoltarea zonelor ce cuprinde izvoare geotermale pentru spa și turism;
- modernizarea centralei electrice de la Nováky - biomasă;
- utilizarea spațiilor și a capacităților existente pentru construirea de centre de cercetare și dezvoltare pentru start-up-uri;
- dezvoltarea învățământului necesar reconversiei profesionale;
- dezvoltarea agriculturii, în special a sectorului de pomicultură;

- dezvoltarea școlilor, spitalelor și a altor servicii sociale, inclusiv a infrastructurii aferente.

Tranziția cărbunelui constituie o provocare semnificativă pentru statele europene ce au o tradiție în domeniu, care cuprinde, conform experților europeni, trei dimensiuni:

- economică - unde o economie regională trebuie să se modernizeze și să se transforme dintr-o industrie necompetitivă;

- societală, unde schimbarea socială este necesară pentru restructurarea ocupațională a locurilor de muncă;

- de mediu, ceea ce înseamnă un impact puternic al transformării asupra climei.

Prin urmare, analiza situației din Slovacia a fost realizată ținând cont de următorii factori:

- transversalitatea competențelor - adică aplicabilitatea lor în alte sectoare cu mai multă valoare adăugată;

- înțelegerea detaliată a nevoilor afacerii în termeni de "profil de serviciu necesar", atât pe termen scurt, cât și lung, de la recalificarea rapidă a forței de muncă, până la introducerea de noi capacități educaționale.

Regiunea pilot a menționat în documentele sale strategice necesitatea îmbunătățirii educației profesionale și abordarea nevoilor pieței muncii. De altfel, Slovacia a introdus recent o strategie de educație pe 10 ani (specializare inteligentă) care abordează provocările educaționale în contextul în care are cea mai ridicată rată a șomajului în rândul persoanelor slab calificate din UE (34,4% comparativ cu media UE de 16,3% în 2015) și un număr foarte scăzut de locuri de muncă cu valoare adăugată (al treilea cel mai scăzut loc din zona euro).

- transformarea economică în regiunile unde se exploatează cărbune are un impact social semnificativ și poate provoca multe consecințe negative. Etapele cheie ale unui astfel de proces sunt:

- o campanie largă de informare și sensibilizare, care să prezinte motivele și posibilele rezultate ale eliminării treptate a cărbunelui;

- dialogul cu societatea civilă și organizațiile neguvernamentale;

- includerea liderilor de opinie în procesul decizional;

- acordarea de sprijin grupurilor direct afectate de procesul de tranziție energetică (conform practicilor aplicate în zona Ruhr din Germania).

Studiile evidențiază faptul că, indiferent de motivul pentru care se închid minele (automatizare, investiții în tehnologii alternative de producere a energiei sau pur și simplu ca rezultat al descoperirii unor modalități noi, mai mari, mai ușoare și mai ieftine de exploatare a câmpului de cărbune), realitatea este aceea că locurile de muncă în acest domeniu dispar. Mai mult, circa 1-3 locuri de muncă dependente de serviciile miniere sunt pierdute odată ce o mină este închisă. Experiența arată că plățile pentru concedieri nu sunt eficiente în sprijinirea muncitorilor la tranziția de la minerit la alte activități și poate fi chiar dăunătoare pentru perspectivele de angajare viitoare, dacă sunt prea generoase. Măsurile trebuie să se orienteze în special asupra persoanelor care sunt mai dificil de mutat în posturi alternative (de exemplu, muncitori cu vârsta cuprinsă între 35 și 45 de ani). De altfel, Comisia Europeană a stabilit în anul 2015 că

stabilirea unei legături bine definite între anticiparea nevoilor de competențe și politicile de dezvoltare regională sunt esențiale pentru a asigura eficacitatea oricărei forțe de muncă active, ce vizează recalificarea minelor de cărbune. Pentru muncitorii mai în vârstă se are în vedere faptul că poate fi mai eficientă oferirea de venituri de sprijin și încurajarea altui tip de reconversie profesională, cum ar fi activitatea independentă.

Slovacia și-a dezvoltat o strategie națională de specializare inteligentă pentru cercetare și inovare, care cuprinde următoarele domenii:

- industrii de inginerie auto și mecanică;
- producția și prelucrarea fierului și a oțelului;
- TIC și servicii conexe;
- echipamente electrice și electronice.

În planul de implementare a strategiei sunt menționate următoarele domenii de specializare inteligentă:

- vehicule pentru secolul 21;
- industrie pentru secolul 21;
- Slovacia digitală și industria creativă;
- sănătatea populației și tehnologia medicală;
- alimente sănătoase și un mediu curat.

Regiunea pilot are ca obiectiv global: contribuirea la îmbunătățirea calității vieții și asigurarea dezvoltării durabile a serviciilor publice cu impact asupra unei dezvoltări teritoriale echilibrate, coeziune economică, teritorială și socială.

Prioritatea investițională este reprezentată de finanțarea educației, formării, expertizei, abilităților pe tot parcursul vieții, învățarea prin dezvoltarea infrastructurii de educație și formare profesională. Obiectivul specific este reprezentat de creșterea ponderii școlilor secundare specializate.

Una dintre prioritățile strategice a guvernului vizează îmbunătățirea calității vieții, cu accent pe mediul înconjurător. Prioritatea investițională urmărește creșterea eficienței energetice, a energiei inteligente, gestionarea și utilizarea energiei din surse regenerabile în infrastructurile publice, inclusiv clădirile publice și în sectorul rezidențial al zonei urbane Trenčín.

Se are în vedere mobilizarea industriilor creative, respectiv sprijinirea creșterii procentului de ocupare a forței de muncă prin conversia regiunilor industriale aflate în scădere și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice.

Prioritățile investiționale urmăresc îmbunătățirea nivelului de educație și a sistemelor de instruire de pe piața muncii, facilitând tranziția de la educație la muncă și consolidarea sistemelor de educație și formare profesională, precum și a calității acestora, inclusiv prin mecanisme de anticipare a competențelor, adaptarea curriculei și stabilirea și dezvoltarea sistemelor de învățare bazate pe muncă, inclusiv sistemele duale de învățare și schemele de ucenicie. De asemenea se are în vedere îmbunătățirea calității, eficienței și accesului la educația terțiară și echivalentă în vederea creșterii participării persoanelor aflate în grupuri defavorizate; accesul la locuri de muncă pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, pentru persoanele inactive, cele slab calificate, persoane vârstnice și cu dizabilități, inclusiv șomeri de

lungă durată și sprijinirea acțiunilor ce vizează mobilitatea forței de muncă, respectiv o mai bună colaborare între instituțiile și părțile interesate relevante.

SPANIA

În urma unei restructurări majore a sectorului minier de cărbune, în 2012 autoritățile spaniole au notificat Comisia Europeană cu privire la furnizarea de ajutoare de stat destinate finanțării procesului de închidere a 26 de mine de cărbune până la 31 decembrie 2018. În total au fost alocate 2,129 miliarde de euro, pentru a acoperi atât pierderile de producție (674 milioane euro), cât și costurile excepționale (1,455 miliarde euro) pentru protecția foștilor angajați și refacerea mediului. Beneficiarii ajutorului public sunt companiile: Bierzo Alto, Carbones Arlanza, Carbones San Isidro y María, Carbonar, Carbones del Puerto, Cía Gral Minera de Teruel, Cía Astur Leonesa, Encasur, Endesa Generación, Hijos de Baldomero García, La Carbonífera del Ebro, S.A. Hullera Vasco Leonesa, Minera Catalano Aragonesa, Unión Minera del Norte și Hullera del Norte.

S-au realizat progrese considerabile în îmbunătățirea infrastructurii de bază, dar prin noile măsuri planificate pentru perioada 2019-2027 se dorește consolidarea unui proces de tranziție echitabilă, redresarea economică și dezvoltarea alternativă a comunităților miniere pentru a se permite transformări structurale, industriale și economice complete.

Este considerată o prioritate încurajarea creării de locuri de muncă în comunitățile miniere și pentru a atenua consecințele sociale și regionale ale pierderilor suferite. Pentru realizarea acestor acțiuni, este planificat, anual, să se acorde credite bugetare în valoare totală de 250 de milioane de euro care sunt incluse în bugetele generale de stat, în perioada 2019-2023, fără a aduce atingere faptului că executarea lor poate fi efectuată până în 2027.

Măsurile de reactivare în comunitățile miniere de cărbune care vizează finanțarea de noi facilități comerciale și extinderea celor existente au ca scop amplasarea proiectelor de investiții de afaceri în zonele afectate, pentru a genera economii alternative, activități care implică angajamentul de a genera noi locuri de muncă și de a le menține cele existente. Cei care pot beneficia de sprijin sunt persoane fizice, cât și companii cu caracter privat, precum și grupuri integrate - lucrători independenți și antreprenori. Ajutorul poate fi utilizat pentru finanțarea de proiecte de investiții economice care generează locuri de muncă, activități susceptibile de a primi ajutor, în conformitate cu reglementările naționale și comunitare aplicabile.

1. Ajutorul financiar destinat promovării de noi activități economice și/sau extinderea celor existente, care sunt alternative la extracția cărbunelui, pot fi realizate prin acordarea de stimulente astfel:

a) proiecte de afaceri care depășesc 100.000 de euro și angajamente de creare de locuri de muncă (un număr mai mare de 3), cu următoarele cerințe:

- acestea vor fi aplicate numai în teritoriile miniere defavorizate din Asturia, Castilla și León, Aragón și Puertollano, incluse pe harta ajutorului regional aplicabil Spaniei;

- au statutul de ajutor regional;
- pot fi cofinanțate de Comisia Europeană.

b) ajutor pentru proiecte de investiții mici în următoarele condiții:

- o sumă minimă de 30.000 euro și maxim 500.000 euro, cu minimumul de angajamente de creare de locuri de muncă;
- pentru activitățile economice care pot fi finanțate de bănci, desfășurate în oricare dintre municipalitățile incluse în sfera de aplicare a planului.

2. Ajutorul financiar pentru dezvoltarea alternativă a comunităților miniere vizează promovarea dezvoltării alternative a comunităților miniere prin executarea proiectelor de infrastructură și refacerea zonelor degradate din cauza activității miniere în zonele miniere din Aragon, Castilia și León, Principatul Asturia și Puertollano.

Selecția acțiunilor de infrastructură care trebuie executate trebuie să fie consecventă și complementară cu cea regională de planificare locală și suplimentară efortului de investiții al Comunităților autonome și Guvernului central.

La semnarea protocoalelor între Administrația statului și cea a comunităților, în care se realizează acordarea de ajutoare pentru infrastructură, acestea din urmă trebuie să prezinte un document de planificare pentru aceste zone și estimarea propriei investiții suplimentare, inclusiv o hartă a disponibilității terenurilor industriale, care va fi actualizată periodic. Mecanismele de conformitate trebuie să fie stabilite de către comunități, cu condiția să fie semnificative. În acest scop, contribuțiile bugetare ale comunităților trebuie să fie de cel puțin 25% din suma totală.

3. Planul de urgență promovează o economie alternativă în zonele afectate, ceea ce implică un impuls economic, cu obiectivul principal de a crea și menține locuri de muncă. Planul urgent propune următoarele acțiuni:

- planul pentru restaurarea siturilor din comunitățile miniere (perioada 2019-2023), care va avea ca scop atenuarea impactului pierderii de locuri de muncă pe termen scurt în zone și asigurarea închiderii instalațiilor, precum și refacerea spațiului natural afectat de activitatea minieră;
- planul de dezvoltare a energiei regenerabile și a eficienței energetice (perioada 2018-2023) pentru teritoriile țintă;
- redactarea contractelor de tranziție echitabilă pentru regiunile afectate de închiderea minelor cu obiectivul creării și stabilității locurilor de muncă pe termen mediu și lung.

Contractele de tranziție ale planului de acțiune urgentă trebuie să ofere un acces asistat la sprijinul financiar disponibil în diferitele instituții și agenții ale administrației publice. De asemenea, contractele de tranziție trebuie să ofere pentru toți actorii sociali aceeași asistență tehnică pentru finanțare europeană: Fondul social european sau Fondurile structurale și de investiții europene.

Autoritățile locale vor avea în vedere evaluarea priorităților pentru diferitele linii de ajutor existente sau dacă ajutorul financiar poate fi solicitat pentru proiecte care sunt

dezvoltate în zone de tranziție, acordându-le un procent suplimentar (legat de regiunea minieră) față de cel obținut în conformitate cu criteriile generale de evaluare. Acest lucru este necesar nu numai pentru a facilita accesul la finanțare, ci și pentru a îmbunătăți posibilitățile proiectelor în cadrul licitării competitive.

Entitățile din fostele zone miniere (persoane fizice și juridice) pot fi, de asemenea, beneficiare de stimulente fiscale, deduceri de impozit pe profit sau combinații ale acestora. Stimulentele sau deducerile sunt stabilite de către Ministerul Finanțelor și Ministerul Muncii.

Persoanele afectate pot implementa instrumente de politică energetică pentru inițiativele de afaceri, putând opta pentru implementarea proiectelor energetice din surse regenerabile pentru aceste teritorii.

De o deosebită importanță este promovarea recuperării și îmbunătățirii patrimoniului industrial minier ca sursă de muncă și generarea de resurse.

Contractele de tranziție trebuie să includă clauzele de supraveghere și control corespunzătoare și pot fi dezvoltate între anii fiscali 2021-2027. Ca măsură suplimentară și la fel de utilă pentru realizarea planului de acțiune este crearea urgentă a unei structuri locale care va trebui să interacționeze pozitiv în favoarea celor afectați, în acele zone care sunt în responsabilitatea lor.

Nu în ultimul rând, pentru a facilita căutarea de noi locuri de muncă în diferitele domenii industriale și energetice, precum și formarea profesională a persoanelor tinere care au desfășurat activități miniere, reconversia sectorului trebuie să se realizeze împreună cu Serviciul public de muncă din Ministerul de resort, ajutorul acordat trebuind să fie articulat într-un cadru de sprijin vocațional pentru instruirea și plasarea în muncă a locuitorilor din zonele respective. Instruirea trebuie să fie direcționată către nevoile noilor industrii și proiecte de afaceri care urmează să fie implementate în regiunile afectate.

BIBLIOGRAFIE

- <https://regionsbeyondcoal.eu/wwf-bulgaria-just-transition-for-the-coal-mining-regions-in-southwest-bulgaria/>
- http://www.industrial-union.org/sites/default/files/uploads/documents/2018/SPAIN/spanish_plan_for_coal_eng_oct_2018.pdf
- <http://documents1.worldbank.org/curated/en/484541544643269894/pdf/130659-REVISED-PUBLIC-Managing-Coal-Mine-Closure-Achieving-a-Just-Transition-for-All-November-2018-final.pdf>
- https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/dsd/dsd_aofw_ni/ni_pdfs/NationalReports/germany/mining.pdf
- https://germanwatch.org/sites/default/files/Study_Transformation_Experiences_Coal_Regions_EN.pdf
- https://www.restartregionu.cz/content/uploads/2016/10/Strategicky_amec.pdf
- <https://www.sei.org/wp-content/uploads/2019/07/navigating-coal-mining-closure-and-societal-change.pdf>
- https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2.1._master_coal_mine_closure2.pdf
- https://espace.library.uq.edu.au/data/UQ_8e01695/UQ8e01695_OA.pdf?Expires=1615465620&Key-Pair-Id=APKAJKNB4MJBNC6NLQ&Signature=BabbnQGMvzzH0cGdwou4Egdq49OkSe~2dl-fFryz~rN1PFcYmSEiLyZ~i3jOhrdCILFIPuRxn8IRsggBJyVg5rnjDnS9e-IExyMLUgKHjNNz2U0~zzsruXYSLjskWApwj9nk~okABohzyIG4NR2ReePKs19QeykCDuiGZLTqcOfREirSI5lf3lnRcZm2NkZ99Ud58df7KExDM~9KaY0s6VsQ2EPSNGnxvs-EB2PI2josASlddVzwLnmfvS4P2h7tpmpp5fWi3zHUS8gViZVGlgdSI2lkymvrgLkRlYgdqenSBASqJipllu9IXPBq1fiLKbkl1a55inzqwYU1rGKBA__
- https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/dsd/dsd_aofw_ni/ni_pdfs/NationalReports/germany/mining.pdf
- https://germanwatch.org/sites/germanwatch.org/files/Study_Transformation_Experiences_Coal_Regions_EN.pdf

- <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/1/167/htm>
- https://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/tx_tevprojects/library/file_1580819578.pdf
- <http://www.ceeweb.org/wp-content/uploads/2015/03/Transition-of-coal-regions.pdf>
- <https://www.sei.org/featured/five-lessons-from-past-mining-closures/>
- <https://www.wri.org/wa-brzych-poland-delayed-transition-after-coal-mine-closures>
- <https://www.iisd.org/system/files/publications/transformation-polish-coal-sector.pdf>
- https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/coal_regions_report_jrc_pilot-slovakia.pdf
- <https://bankwatch.org/wp-content/uploads/2019/09/Transformation-Action-Plan-Upper-Nitra.pdf>
- https://s27.q4cdn.com/486073686/files/doc_documents/EN/2017/12/A150-14-R2280_NTS_EN.pdf
- https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Downloads/J-L/lehren-strukturwandel-ruhrgebiet-regionalpolitik-kurzfassung.pdf?__blob=publicationFile&v=3
- https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2.1._master_coal_mine_closure2.pdf